

Eesti Haridusfoorum

Kerilaud “Eesti haridus - individuaalsed õpirajad ja avatud haridusruum”

Tallinn, 11.12.2021.

Üldkokkuvõtte arutelude ja rühmakokkuvõtete põhjal. Ene-Silvia Sarv

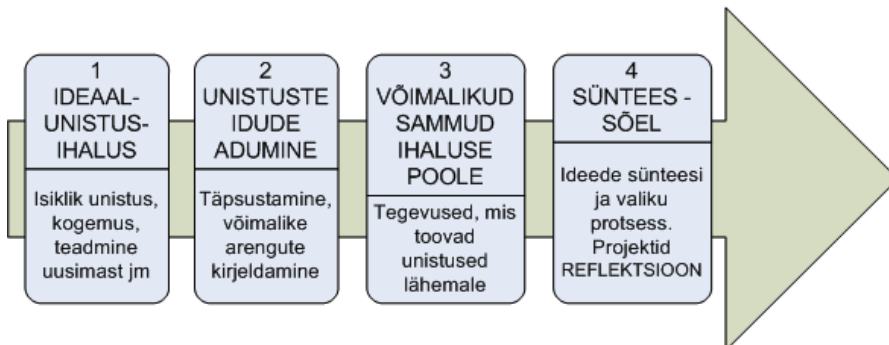
Põhiteema: individuaalsete õpiradade arendus - kogemusi, tulevikusuundumusi ja väljakutseid.

Kontekst: avatud haridusruum (sh e-/digi-ruum, muuseumid jm), elukestev õpe ja õpivõimalused, Eesti haridus - 2035 visioon ja strateegia.

Siht: olemasoleva kogemuse ja arengu võimaluste-vajaduste kaardistus, vajalike tegevuste ülevaade (inimesest tehnoloogia, organisatsiooni ja ühiskonna-riigini), ettepanekud EHF ja HTM tegevuseks.

Kerilaul osales kokku 20 inimest (õpilasi, õpetajaid, koolijuhte, ajakirjanikke, kasvatusteadlasi, lapsevanemaid, parlamendi liige jt), kes moodustasid teatava läbilõike ühiskonnast, huvigruppidest (Õpetajate Liit, jt). Järelarutelu osales umbes 50 inimest (Haridusfoorum FB lehed, kommentaarid GoogleDrive materjalidele jmt). Kerilaua juhid: E-S. Sarv, M. Maksimov

Sisutaktid (rühmatöö + esitus ja arutelu)

Rühmad enesemääratluse alusel:

- õppija, õpilane,
- õpetaja (pedagoog, tugipersonal, raamatukoguhoidja),
- lapsevanem (sh kogukondades).

Eeltöö. Tutvumissoovitus: Visioon ja strateegia Eesti haridus – 2035.

Lauamaterjalid:

Kerilaua kava. Kerilaua protsessi tutvustus – slaidide väljatrükk.

EHF alustekst: Eesti hariduse arengukava järgimiseks ja rakendamiseks.

Kogemusmaterjal “Õpilase enesejuhitud arenguestlus” (M. Neeme, RM kool).

Rühmade kokkuvõtted:

Õppija (Heiki Haljasorg).

Lapsevanem (Reet Laja).

Õpetaja (Raivo Juurak).

EHF kerilaua "Eesti haridus - individuaalsed õpirajad ja avatud haridusruum" ***kokkuvõte***

- Aruteludes püüti silmas pidada **hariduse ökosüsteemi „suur pilt“**, kuhu on integreeritud nii e-toega interaktiivne ja adaptiivne õpe kui inimlikus õpetaja-õpilase(-grupiliikmete) interaktsioonis toimuv õpe.
- Nenditi **õpetaja, õppija, lapsevanema, kooli, kogukonna ja KOV rollide muutumist avatud õpiruumis ning arenevas** e-õpivara-rikkas õpikeskkonnas.
- Nenditi **operatiivsete (sh kvalitatiivsete) miniuuringute** vajalikkust õppijate arengu, õpikeskkondade, õppemetoodikaga seoses.
- Individuaalsete õpiradade kujunemine (formaalharidust ja mistahes elukestvat õppimist silmas pidades) eeldab ja nõuab:
  - **Eri kultuurivaldkondade olemasoleva digimaterjali integreerimine õpiradade võrgustikku** (koostöös õpetajatega, teadus- jm valdkondade organisatsioonidega, mäluasutustega, filmi- ja TV-arhiiviga).
  - Seadusandluse täiustamist.
  - Ülesaamist isikuandmete kaitse liiga kitsast ja jäigast tõlgendamisest.

Valdkondade-sihtrühmade lõikes toodi esile järgmised aspektid (rühmadevahelise analüüsi põhjal)

Õppijad:

- avatud haridusruumis (sh huvikoolid, klassiväline tegevus, muuseumid, õppimine tööl, interneti vahendusel läbitud kursused maailmas jm) toimuva õppimise arvestamine (vastava üldise süsteemine loomine, VÕTA täiustamine);
- õppijate erineva õpikiiruse ja valikute (sh väljaspool riiklikke õppekavasid) toetamine, sh tugisüsteemi abil (konsultatsioonid, e-varamu jm); võimalused (kaug)õppimiseks teiste koolide juures (nt *TalTechi STEM-kursused*), õigus õppida **veebikursusel**;
- õppematerjalide (sh õpikute, õppe e-mängude jm) kvaliteet ja valikuvõimalused (sh lihtsamad ning süvakäsitlusega materjalid, kursused jm) enastjuhtiva õppija toetamiseks;
- tasakaal silmast-silma, rühma- ja individuaalse õppe vahel, õppija enesejuhitud õppimine;
- hindamise (sh kujundav hindamine) ja sisulise tagasisdestamise kvaliteet!.

Ma ei taha olla halva õpetaja pantvang!

PERE TASAND:

- võimekus õppijat kodus toetada, eriti emotsionaalselt;
- õppija enesejuhtimise toetamine;
- lapsevanemate, perede õpe.

ÕPETAJA tasand:

- Õpetaja koormuse arvestamise ja töötasuga seotu vastavusse viimine tegelikkusega; ülekoorm(at)use vältimine;
- **õpetaja** soov ja võimekus näha õpilases potentsiaali ja aidata seda realiseerida;
- õppeprotsessi seotus reaalse eluga;
- digi- ja silmast-silma õppe tasakaal, õpilase õppimisoskuste arendamine;
- tugispetsialistide kättesaadavus õpilase toetamiseks.

KOOLI (haridusasutuse) TASAND

- personaalsete õpiradade ning õppija võimete-vajaduste kaardistamine ja lahenduste pakkumine on **kooli** vm haridusasutuse ülesanne ja vastutus, samuti õppijale akadeemilise ja emotsionaalse toe pakkumine ka iseseisva õppimise korral
- õpianalüütika - st pidev monitooring.
- **kooliraamatukogu** on õpikeskkonna osa - sh digiõppevara laenus, e-raamatute lintsentsid jm.

RIIGI TASAND

- Seadusandluse täiustamine individuaalseid õpiradu ja avatud haridusruumi (sh tööl õppimist ja üleilmseid õppimisvõimalusi) arvestavaks-võimaldavaks;
- ERR - video- jm (näidis)tunnid on kättesaadavad tasuta ja katavad ära kogu õppekava ideaalis (nt ERR Jupiteri kaudu);
- tasuta ja piiranguteta (sh kättesaadavus üle maailma) e-õpimaterjalide varamu;
- koolide võrdne kohtlemine sõltumata omandivormist: kui liigub õpilane, siis liigub ka raha (see tagab haridusliku mitmekesisuse); vajalike teenuste sisseostmine (nt teisest koolist, muuseumist, individuaalseks õppeks);
- õppekava paindlikkus, sh elektrooniline (täienev) õppekava, pädevuste põhjal struktureeritud õppekava; kooliõppekavade ja valdkonnakavade loomise protsess - osapoolte kaasatus koosloomesse;
- õpiaja paindlik planeerimine - nt neljapäevane õppenädalal, iseseisva õppe päevad;
- tugispetsialistide meeskonna (eripedagoog, logopeed, psühholoog, sotsiaalpedagoog) tagamine igas koolis riigi poolt;
- süsteem algava õpetaja toetamiseks ja elukestvaka täiendõppeks; mentorlus, õpetajate jt MTÜde rolli võimestamine, koostöö.
- kõikides õppeainetes, õpivaldkondades võiks riik pakkuda (tasuta!) huviharidust, sh ka elukestva õppe kontekstis ja andekatele;
- VÕTA-programmi täiustamine ka kooli (formaalhariduse) jaoks õppija individuaalse õppimise arvestamiseks.
- Koolijuhtide ja kogukonna (sh KOV) koolitamine koostööle suunavalt; “toolkit“ (tööriistakast) koolijuhile, sh kooli enesehindamise, pedagoogide-lapsevanemate koostöö jm vallas;
- õpetajate kvalifikatsiooninõuete täiustamine õppijate individuaalsete õpiradade ja avatud haridusruumi suhtes.

Kogukonnast

Eestis on üldiselt nõrk kooli-, õpetajate ja lapsevanemate ühise kogukonnana tegutsemine. Maakoolides on see mitteformaalselt olemas - tänu ühisele “ruumile”. Koostöö ja kogukonna kujunemise aluseks on vastastikuse **usalduse** tekkimine/tekitamine.

On oluline õppiva kogukonna teke kooli ümber. Toetavaid mehhanisme selleks:

- Kogukonna alla arvata ka globaalsed podcastid, sotsiaalmeedia jne.
- Läbivad projektid, kus peab midagi tegema, nt *workshopsis* koos erinevad huvirühmad.
- Programmid kooli-ühiskonna seoste tugevdamiseks (nt 10 aastaks - üleriigiline ekspertide ja / või teiste edukate inimeste tagasi kooli minemine nt 1h aastas: „Anna tagasi”).
- *Toolkit* kooli juhtidele ja õpetajatele kogukonna loomiseks ja tugevdamiseks.
- Parimate näidete kogumine kogukonna, kooli jm praktikatest ja näidete levitamine.
- Eraldi protsess/arengutee lapsevanema kaasamiseks. Kooli läheb laps ja lapsevanem! Ja õpetaja.
- Iga lapsevanema kaasamine (ahvatlemine) klassi-kooli kogukonda.
- Ühiste tegemiste kultuur (lapsevanem+ õpetajad, juhtkond- kogukonna arenguarengu alus.
- Õpetajate koostöö *workshop* aineülese programmi loomiseks koolis.
- Koostada ja pidevalt täiustada: kogumikud, materjalid, veebikeskkonnad õpetajatele, koolijuhtidele, lapsevanematele, KOV töötajatele pädevuste arendamise võimalustest ja praktikatest, võib põhineda ka muude riikide kogemusel